

Обраћање др Ненада Поповића, потпредседника ДСС-а, на представљању „Програма развоја Србије 2010–2015. године“ у Сава центру у Београду (30. мај 2010)

Увод

Фјодор Михајлович Достојевски рекао је „учинити нови корак, изговорити нову реч, то је нешто чега се људи највише плаше“. Демократска странка Србије никада се није плашила. Била је ту за грађане Србије онда када је било најтеже. Када је био угрожен територијални интегритет Србије, водили смо доследну политику и доносили тешке одлуке. Исто чинимо и данас, када је због тешке и дубоке економске кризе угрожен сам опстанак наше државе. Наша странка је поново учинила нови корак и прва у Србији донела целовити програм за економски развој Србије. Програм који нуди решења за излазак из кризе и трасира пут економског опоравка Србије. Ово је програм за запошљавање и развој домаће привреде. Ово је програм за живот!

Данас када представљамо „Програм развоја Србије од 2010 – 2015. године“ у рукама држим један други документ - програм владе премијера Мирка Цветковића на основу кога је у јулу 2008. године данашња влада изабрана.

Према том програму, данас, две године касније, у Србији имамо двеста хиљада нових радних места, динар је стабилан, наша привреда бележи раст од око седам одсто годишње, Србија има три милијарде евра страних инвестиција, а животни стандард грађана је у порасту. Да ли је данас тако? Наравно да није и то зна сваки грађанин ове земље.

Наш програм није списак лепих жеља, нити списак обећања састављен на основу истраживања јавног мњења. Наш програм је резултат озбиљног рада многих економских и привредних стучњака, анализе економског стања у којем се налази наша земља, и он нуди права и реална решења која ће омогућити и нашој земљи, и грађанима да живе боље.

Програми су оно што обједињује одговорне људе. Као национално одговорна странка, ми смо јединим целовитим економским програмом на политичкој сцени Србије доказали да смо спремни да целу Србију поново поведемо путем убрзаног економског развоја.

Процес настајања програма

Програм представља континуитет економске политике за коју се ДСС залаже и заснован је на неколико важних страначких докумената:

- Изборном економском програму из 2008. године;
- Програму развоја Србије у условима економске кризе 2009-2012. година;
- Декларацији о економској будућности Србије,

Овај програм је кровни документ странке којим исказујемо наш однос према економској будућности Србије и животу грађана Србије. Његов петогодишњи плански хоризонт показује дугорочну оријентисаност Демократске Странке Србије на стабилност и економски развој.

Целокупни процес израде овог програма трајао је више од шест месеци, а у њему су били ангажовани сви расположиви потенцијали ДСС. Поред Економског савета на програму су врло активно радили сви други органи странке, као и стручњаци који нису чланови наше странке, али подржавају нашу политику.

У току рада на овом програму схватио сам да наша странка не може да изгуби следећу битку са странкама на власти када је економија у питању. Гарантујем вам да ниједна странка у Србији нема тако добре кадрове у економији као што их има ДСС.

Сигуран сам у нас, сигуран сам да наша визија, економски јаке и стабилне Србије, засноване на снажној домаћој привреди и производњи, мора да победи.

Главне поруке програма

Без запослења, људима су ускраћене све слободе. Лудвиг Ерхард, творац немачког послератног концепта развоја привреде рекао је “тек када се остваре право на слободан избор занимања и радног места, те пре свега слобода потрошње, можемо очекивати да ће народ поново узети судбину у своје руке”. Ми хоћемо да грађани Србије постану економски слободни јер без тога нема ни демократије, нити других политичких слобода.

Два су кључна циља нашег економског програма:

1.

Запошљавање

2.

Развој домаће привреде.

Да бисмо то остварили чека нас мукотрпан, дуг и поступан пут економског опоравка и унутрашње обнове националне привреде.

Кључне привредне гране

Србија, на жалост, нема значајне изворе нафте, нити драгоцених метала. Највеће природно богатство Србије су њени грађани, а једина шанса за њихово благостање нису игре на срећу, већ рад. Да би упослили грађане прво морамо упослити домаћу привреду.

За подизање српске привреде кључно је улагање у четири привредне гране:

1.

Грађевинарство

2.

Пољопривреду

3.

Енергетику и

4.

Инфраструктуру

Зашто улагање у ове четири гране? Зато што ове четири гране ланчано упошљавају највећи број предузећа из различитих области привреде, запошљавају највећи број грађана и покрећу механизацију која данас стоји.

Покретањем ове четири привредне гране стимулише се потрошња у Србији која је неопходна да би земља изашла из кризе.

Пољопривреда је наша најуспешнија привредна грана која је једина прошле године остварила вишак у спољнотрговинској размени од скоро 600 милиона долара. Сељак је наш највреднији радник. А како му враћа држава? Буџет за пољопривреду смањен је три пута у последње две године. Раст цена семенске робе, пестицида, дизела је настављен јер пада динар. Само жито, кукуруз, малине и вишње појефтињују. Таква политика је погубна за наше сељаке. Сви кажу да Војводина може да храни пола Европе. Са влашћу која има овакав однос према пољопривреди добро је да храни пола Војводине. ДСС ће се залагати да се државне субвенције пољопривредницима повећају четири пута, да се обезбеде гарантовани откуп и стабилне цене. И то обећавамо!

Грађевинарство је привредна грана која ланчано покреће највећи број других привредних грана, од производње грађевинског материјала који производе српске компаније, до услуга у грађевинарству које пружају мале и средње фирме, занатлије и грађевински радници. Ефикасна и јефтина високоградња, изградња станова и кућа, важна је не само грађевинарима, већ пре свега стотинама хиљада младих. Ако немају посао, кућу или стан, како да нашу омладину одвратимо од настојања да срећу потраже изван Србије?!

Србија има потенцијал да буде регионални лидер у енергетици. Потписивањем уговора о изградњи Јужног тока са Русијом у нашу земљу ће у следећих пет година бити уложено најмање 1,5 милијарди евра директних страних инвестиција. Наш електроенергетски сектор је интересантан за велики број страних инвеститора. У следећих неколико година Србија треба да дефинише приступ који ће омогућити склапање стратешких и јавно-приватних партнерстава са свим заинтересованим страним компанијама.

Коришћење обновљивих и еколошки чистих енергетских потенцијала наших река, ветра и сунца до сада је потпуно занемарено. Инвестиције у тим сегментима енергетике у свету расту по најбржим стопама. Србија има више термалних извора енергије од Немачке, али се њима греје вода у рекама и потоцима, а не станови и стакленици. Реализацијом нашег програма покренућемо инвестиције у стварање чисте енергије, тако да ћемо отклонити сваки страх да ће нашој земљи остати дим и пепео термоелектрана, а струја земљама у региону југоисточне европе.

Саобраћајна инфраструктура је важна за запошљавање, за развој неразвијених региона у Србији и афирмацију Србије као значајне транзитне дестинације. Нажалост, због лоших путева и високе цене горива, пре свега због сталног раста акциза, Србија представља црну рупу на транзитној мапи балкана. Србија има најповољнији географски положај када је у питању транзит преко њене територије. Доста нам је много приче а мало километара пута. **Србији треба изградња, а не отварање саобраћајница.**

Србија је једина земља изван Европске уније кроз коју протиче Дунав, а какву корист имамо од тога? Са нашим програмом и идејама Дунав ће постати КОРИДОР ЗАПОШЉАВАЊА. Путем модела јавног-приватног партнерства обезбедићемо средства за изградњу савремених лука на Дунаву – са контејнерским и другим терминалима – попут лука на Рајни и Мајни. Чињеница је да је речни транспорт један од најјефтинијих видова транспорта и да се у будућности очекује његова експанзија. Због тога је јасно да овај пловни пут треба да буде један од приоритета србије. Дунав је једини коридор Србије који не може бити заобиђен на транспортној мапи Европе.

Извори средстава за реализацију програма

Многи се питају одакле ћемо обезбедити средства за реализацију нашег програма?

Први и најзначајнији извор средстава за реализацију нашег програма видимо у одговорној политици јавних финансија. Под садашњом владом дефицит је достигао милијарду евра, а да се притом није изградио ниједан значајан објекат.

Србија не може више расипати средства на највећу владу у региону. Србији треба најстабилнија и најстручнија, а не најмногобројнија влада. Време расипања државних пара и задуживања ради покривања мањка у буџету мора бити завршено.

Садашња влада уводи нове порезе, повећава акцизе и додатно оптерећује привреду својим нерационалним мерама. Ми ћемо растеретити привреду од пореза. Обезбедићемо једне од најповољнијих пореских услова у целој европи. Циљ наше пореске политике је повећање запошљавања и инвестиција.

Други значајан извор финансирања биће и повећање прилива директних страних инвестиција. За ДСС није било, нити ће бити повлашћених улагача. Сваки страни инвеститор је добродошао, али под једнаким условима као домаћи. Преговоре о улагањима нећемо водити иза затворених врата, већ у влади и парламенту.

Политика наше странке је да ниједан кредит није скуп ако се улаже у српску привреду, а да ниједан није повољан ако се улаже у потрошњу.

Трећи извор средстава за улагање у приоритетне области биће наши логични економски партнери. То су земље које имају своје компаније у Србији и којима је у интересу да српска привреда нормално ради у времену кризе. Наши најближи економски партнери су Русија и земље Европске уније. Обезбедићемо кредит од Русије од 4 милијарде евра у следеће три године. Половина од тога биће директно уложена у привреду, а друга

половина искоришћена за заједничке инфраструктурне пројекте.

Средства намењена привреди пласирала би се преко Фонда за развој.

Такође је неопходно да Србија има развојну банку преко које би се пласирала средства из ових кредита за заједничке инфраструктурне пројекте. Новооснована развојна банка треба да има и ћерку банку у Русији како би подржала заједничке инфраструктурне пројекте, али и извоз производа српских предузећа на руско тржиште.

Србија какву ДСС жели биће држава у којој се не троши више од зарађеног, у којој неће само трошкови живота бити европски, а примања афричка. Србија ће постати земља, где се плата не добија, већ зарађује, где је рад на њиви тежак, али исплатив, где је учење карта за успех у каријери, а не за иностранство, и где обећање није замена за резултат.

Демократска Странка Србије неће допустити да у Србији цену изласка из кризе плате они који трпе њене најтеже последице. Не могу обични грађани да носе терет погрешне економске политике, закаснелих одлука и несугласица, нити треба наша деца да враћају кредите којима се сада жели надокнадити пад прихода и инвестиција државе.

Шта ћемо радити другачије?

Садашња влада помаже привреди тако што упућује предузећа да се задужују искључиво у банкама, а она отплаћује део њихових камата. То је погрешан начин. Већина предузећа у Србији у овом тренутку не може да оде у банку и тражи кредит, јер већ враћа раније кредите и нема више шта од имовине да стави под хипотеку.

Зато Демократска Странка Србије предлаже да се помоћ за привреду додељује највећим делом преко Фонда за развој, и то у много већем обиму него сада. Та средства морају да буду доступна и оним предузећима која не могу да испуне све услове за добијање комерцијалних кредита. То морају да буду кредити на 3 године, са периодом чека од најмање годину дана. Тако би се предузећима дало довољно времена да стану

на ноге пре него што крену са отплатом кредита.

Водићемо рестриктивну и реалну монетарну политику, која ће обезбедити стабилност курса динара. **Познато је да је курс увек одраз стања у привреди.** Без развијене привреде и извоза не можемо да имамо стабилан динар. Залагаћемо се за пливајући, али стабилан курс. Наша монетарна политика биће усмерена на развој домаће привреде и извозно оријентисаних предузећа.

Запошљавање, стабилан курс, развој, немогуће је остварити без раста извоза. Зато је извоз један од најважнијих циљева нашег економског програма. Залагаћемо се за оснивање специјализоване извозне банке за подршку извозу српских компанија. Српска дипломатија мора бити у служби извоза, јер је извоз наш национални интерес. Потребни су нам бројни професионалци за економску дипломатију у руским републикама, Кини, европским земљама, на Блиском истоку, али и на другим циљним тржиштима.

Сматрамо да приступ државе према питању изградње саобраћајне, енергетске и комуналне инфраструктуре мора да се промени. Неприхватљиво је да држава у времену кризе задужује своје грађане да би градила путеве. Ми ћемо путеве градити путем модела јавног-приватног партнерства и концесија, као што ради цела Европа. Више од 70 посто нових путева у Европи изграђено је на овај начин.

Железници је потребна тек једна трећина земљишта које заузима аутопут, троши упола мање енергије по јединици превоза и еколошки је прихватљивија од друмског транспорта. Ипак, возови у Србији данас иду ређе и спорије него пре тридесет година. Србија као значајна транзитна територија има велики потенцијал за привлачење страних инвестиција у овој области. Приоритет ће нам бити развијање главних транспортних центара у Београду, Нишу и Новом Саду, како бисмо омогућили оптимално преусмеравање друмског транспорта на железнички, као и повезивање са водним саобраћајем.

За економску ревитализацију Косова и Метохије неопходно је обезбедити већу искоришћеност локалних ресурса, пружити непосредне финансијске подстицаје предузетништву, развоју пољопривреде и раду великих система. Пољопривредницима са Косова такође морамо да обезбедимо веће субвенције и гарантовани откуп и цене. У сарадњи са међународном заједницом и стратешким партнерима, пронаћи ћемо модел да оживимо Трепчу. Када трепча ради - цело Косово и Метохија имају будућност. Без

посла за људе нема будућности Косова и Метохије. Предлажемо оснивање развојне банке за Косово и Метохију како би привредници са Косова имали исте услове за добијање кредита као у другим деловима Србије. За кредите које узимају привредници са Косова треба да гарантује Гаранцијски фонд Републике Србије.

Ова криза је показала да државе у којима је доминантан услужни сектор и мала привреда не могу да обезбеде дугорочну економску стабилност. Примери Грчке, Шпаније, Португалије довољно говоре о могућим последицама.

Зато је један од приоритета нашег програма и очување и развој великих привредних система у прехранбеној индустрији, металском комплексу, грађевинарству, енергетици.

За последњих десет година број предузећа у Србији која спадају у велика је преполовљен. За многе градове Србије је то значило затварање једине шансе за запошљавање. Отварање једног радног места је скупље за државу него подршка очувању постојећег. Зато се залажемо за формирање интервентног фонда за подршку великим привредним системима који су у многим деловима Србије једина шанса за запошљавање.

Сектор малих и средњих предузећа везан је за велике системе у функцији добављача, подизвођача и као део дистрибутивних ланаца. Једно радно место у великом систему креира до десет радних места у сектору мале и средње привреде. Мала и средња предузећа су генератор запошљавања и зато су изузетно важна за наш програм, али да би она живела морају постојати велики привредни системи као њихови стожери технолошког напретка, извоза и конкурентности на домаћем тржишту.

Даме и господо, здравствени туризам је једна од најбрже растућих грана туризма у свету. Србија је још почетком 20. века била позната по својим бањама и лечилиштима, Врњачкој Бањи, Соко Бањи, Аранђеловцу. Краљевске породице из предратне Европе су долазиле у Србију да се одмарају и лече. На жалост у тим бањама су још увек најлепше грађевине које су подигнуте за време њиховог живота. То је потенцијал који можемо и морамо да почнемо да користимо.

Србија располаже са, у свету, признатим здравственим радницима. Наши лекари

оперишу у Америци, Италији, Словенији, а код нас немају где или с чим. И поред плаћања доприноса грађани Србије су принуђени да се лече по иностранству или да плаћају да их прими неко преко реда.

Медицински туризам, заснован на повезаности савременог лечења и рехабилитације у туристичким центрима може да привуче велики број туриста, запосли мноштво здравствених радника и покрене сасвим нову област делатности од које већ значајно зарађује Мађарска, Словенија, а да не говоримо о другим развијеним земљама Европе.

Једна од области која је такође међу развојним приоритетима нашег економског програма од 2010. до 2015. године јесте развој концепта **мисли зелено**, који данас пропагирају и примењују све развијене земље света.

Прикупљање и управљање отпадом може бити велика шанса за запошљавање грађана Србије. То је област у коју ће у следећих десет година у Европи бити инвестирано 10 милијарди евра, а у којој већ данас ради готово два милиона људи. У Србији је створена количина отпада слична као у развијеним земљама, али су инвестиције у тој грани 30 пута мање.

Коришћењем отпада као алтернативног извора енергије Србија може да оствари значајне уштеде са аспекта смањења потрошње струје и других енергената, док предузетништво у области управљања отпадом може да буде прилика за запошљавање великог броја људи у наредним годинама.

Једна од ствари којима наша држава треба да се поноси јесу наши стручњаци и инжењери. Озбиљна држава мора да развија своју науку и да улаже у своје стручњаке, а не да дозволи да половина њих на крају студија оде из земље и прода своје знање у свету. Србија треба да преоријентише високо образовање на стварање већег броја инжењера. Чије ће знање бити примењиво у производној индустрији. Залагаћемо се да најмање 50 посто свршених студената буду инжењери природних и техничких наука. То је шанса за развој технологије и технике у Србији. Пракса поред учења мора постати саставни део образовног процеса. Предузећа морају имати прилике да виде шта млади знају, а ученици и студенти да виде шта се у привреди тражи.

Дознаке дијаспоре у Србију су од три до пет милијарди долара годишње. Готово су једнаке извозу Србије. У великој мери тај прилив је извор стабилности и јачања курса динара, али сама чињеница да смо извезли у свет више људи него робе је тужно сазнање. Још је тужније да је мало тога учињено да се ти људи врате, макар као инвеститори који улажу у развој српске привреде. Да би се то догодило морају постојати услови за исплативост улагања, посебно у најнеразвијенијим деловима србије, одакле је највише људи и отишло.

Као понуду за нашу дијаспору, али и за све друге домаће и стране инвеститоре, у програму смо предвидели стварање економских зона од посебног значаја. Направићемо мапу економских зона у којима ћемо, у складу са степеном неразвијености, одредити категорије пореских олакшица за заинтересоване инвеститоре. У случају најнеразвијенијих општина то значи ослобађање од плаћања свих пореза, осим пдв.

Данас је у Србији 8 од 10 динара страних инвестиција уложено у кругу од 50 километара око Београда. Стварањем економских зона обезбедићемо улагања и у друге крајеве србије.

Демократска странка Србије се залаже за унапређење положаја жена у друштву. Ми желимо да жене поново раде, да рађају без страха да ће то бити препрека њиховом запошљавању или напредовању. Да учествују у одлучивању и да буду носећи стуб привреде, као што су то у свакој кући.

Корупција и криминал у привреди једна је од основних кочница економског и свеукупног развоја земље. Штета од корупције се не може исказати само новцем који се појављује у нелегалним трансакцијама, јер су последице још драстичније због смањења поверења у државне институције. Због тога имамо смањење страних директних инвестиција. Демократска Странка Србије ће урадити све да Србија постане држава у којој постоји владавина права, у којој је капитал сигуран, као и свако ко поштено обавља свој посао.

Многи су ме питали који део програма је намењен младима. Одговор је: цео програм је намењен младима. Које је намењен програм ако пружа одговоре на питање у вези са образовањем, запослењем, отварањем приватне радње, квалитетом здравствене заштите, заштитом човекове околине, развојем информационих технологија, реформом пензионог система, дијаспором. Ипак морам да истакнем, главна идеја програма је да кроз запошљавање у домаћој привреди створимо услове да млади не буду поносни само

на то где су се родили, већ да поносно ту живе и раде.

Могу да кажем да је чак и наш приступ унапређењу положаја пензионера, посвећен младима. Ако не другачије онда кроз достојанствене пензије које пуно значе унуцима и деци, када добију џепарац или поклоне за рођендане. Достојанствене пензије за полицајца, учитеља, медицинску сестру – то је циљ реформе коју предлажемо у овом сектору. Савет за јавну управу под вођством господина Радојка Обрадовића и Драгана Маршићанина направио је до сада најцеловитији и најконзистентнији предлог реформе у овом домену. Реформа ће обезбедити дугорочну стабилност и раст пензија без раста доприноса за фонд ПИО чиме смо показали да нећемо давати лажна обећања, већ реална решења и за најтеже проблеме. Да проблеме нећемо заобилазити, него решавати!

Ми нисмо обећали благостање пензионерима ако дођемо на власт, али можемо да обећамо да ће пензије расти, јер предвиђамо реалне изворе финансирања и стварање пензионог фонда који ће се временом много више финансирати из сопствених извора.

Значајна особина економског програма који представљамо је да има неке особине живог организма, јер садржи бројне нове предлоге мера и решења за поједине проблеме. Тиме смо доказали да уважавамо реалност времена у коме се налазимо. Уосталом, само ако се узме у обзир свакодневни пад вредности динара, већ имамо довољно разлога да предложимо нове конкретне мере у домену монетарне политике. Ако се Грчка криза одрази и на нашу привреду биће потребно ново прилагођавање.

И надаље ће овај програм бити мењан, прилагођаван, унапређиван, али не зато што је непотпун или погрешан, већ зато што смо свесни да је у данашњим условима глобалне економије способност да се брзо реагује на економске промене - једнако важна као и доследност примене економских принципа.

Закључак

Неки су ме питали шта је то кључно у овом програму.

Програм развоја Србије од 2010. до 2015. године

Пише: Ненад Поповић
понедељак, 31 мај 2010 07:06

Прво, кључно је то да је ово програм, а не збир лепих жеља. Овај програм не обећава, он тражи одговорност, рад и одрицање зарад будућности.

Друго, он је заснован на реалности, на познавању стања у привреди, на искуству бројних људи који се сваки дан суочавају са великвидношћу, са људима који су изгубили посао или га никад нису ни имали. Са људима чије плате касне, или чије товљенике нико неће да купи, а млеко да плати. Програм су писали економисти и привредници, а не кабинетски писари, који креирају политику за привреду у којој нису никад радили.

Треће, ово је програм за живот, јер од плате се живи, а од донација, субвенција, бесплатних акција се животари. Ми нудимо програм чија је главна идеја да запосли Србију.

Србија мора да се мења, али не тако што ће одбацити све што је старо. Србија мора да буде отворена за нове идеје и људе, али не тако што ће одбацити искуство старијих. Србија мора тражити нове економске партнере, али не сме занемаривати јачање сарадње са постојећим. Србија мора постати земља са светлом будућношћу, али то не може постати одрицањем од своје традиције. Србија треба да постане део Европске уније, али никада без Косова и Метохије.

Драги пријатељи,

Била ми је велика част и задовољство зато што сам пред вама имао прилику да представим „Програм развоја Србије од 2010 – 2015. године“.

Сада када смо програм представили јавности он је не само оно што ми обећавамо грађанима већ и наша обавеза. Кратко речено, данас смо дали реч. А сви у Србији знају шта значи када Демократска странка Србије да реч.

С друге стране, ми овај програм нисмо објавили како би био еклузивно наш. Већ сутра ћемо га послати свим министрима садашње владе па и самом премијеру. Поручићемо им - ми желимо добро Србији, покажите да желите и ви.

Програм развоја Србије од 2010. до 2015. године

Пише: Ненад Поповић
понедељак, 31 мај 2010 07:06

Србија више нема времена за губљење. Промене су нам неопходне као што је неопходно да одмах почнемо са применом овог програма.

Ми верујемо у Србију, нашу економију и наше људе.

Спровођењем овог програма Србија поново добија шансу да живи, да се развија и да надокнади пропуштено време.

Спровеђењем овог програма запослићемо целу Србију. Живела Србија!